

...

2002-ben az alperes felajánlotta megvételre az erdőrészlet faanyagát a felperesnek. A felperes a kialakított összeget megfizette. Az adás-vétel tárgya csak a faállomány volt, az erdőterület tulajdonviszonyait az adás-vétel nem változtatta.

A fakitermelés után az erdőfelújítást sikeresen végezték el.

A későbbiekben a felperes részéről felmerült, hogy az erdőrészlet valódi fatömege elmarad az elvárttól ezért Ő az alperes felé kártérítési keresetet nyújtott be.

A fakitermelés előtti állapot rekonstruálására, valamint a vélt állapot felvételére és értékelésére kirendeltek.

Helyszínre utaztam, ahol az érintett felekkel, területet bejártam, az erdőrészlet határait azonosítottuk.

Sajnos a fakitermelés óta eltelt időszak a terepi felvételeket nagyban megnehezítette, ezért a megfelelő felvételezési eljárást nagy körültekintéssel kellett megválasztani.

A termőhelyi potenciál szerinti ideális növénytakaró

Öntés erdőtalajokon kialakuló természetes növénytakaró zárótársulása a tölgy –kőris –szil ligeterdő (*Quercus robur* –*fraxinaetum*). Ezek főfafaja a kocsányostölgy (KST) mellékfafajként a magaskőris (MK), kísérő fafajként vénicszil (VSZ), juharokat, gyertyánt (GY) találunk. A jó vízellátású területeken gyakori a mézgás éger (MÉ) jelenléte.

Az ilyen galériaerdőkre jellemző a többszintesség. A legfelső koronaszintben KST és a MK található. Alsószintben a szil és juharok. Amennyiben a vízellátás megfelelő könnyen lehetséges 400-700 m³ hektáronkénti fatömeg 80-90 éves korban. Mindez a többszintes állomány és a termőhelyi tényezők miatt lehetséges.

Jelenlegi erdőállomány adatok

Elsődleges rendeltetés:	faanyagtermelés.
Fafajok:	kocsányostölgy, gyertyán, kislevelű hárs, mezei juhar, vénic szil, mézgás éger, akác
Korosztályviszonyok:	3 éves fiatal erdőszítés
Vágásérettségi viszonyok:	a véghasználati kor 90 év.
Záródásviszonyok:	85% átlagban.
Egészségügyi állapot:	Említésre érdemes károsítás nincs.
Vadállomány:	közepes vadlétszám, de az erdő jövőbeni fejlődését nem zavarja.
Erdővédelmi helyzet:	vadkár mindössze a rügyek lerágásában jelentkezik, de az erdő fejlődését nem veti vissza.

A terepi felvétel módja és menete

Mérlegelve a terepen fellelhető állapotot, a körös mintavétel mellett döntöttem. Ebben az esetben biztosítható, hogy a kijelölt mintakörben az összes tuskó felvételre kerül. A körös mintavétel pontossága statisztikailag a felvett mintakörök számától függ. Az erdőrészletben 10 mintakört vettünk fel a jelenlévő peres felek segítségével. A 10 mintakör 97 % statisztikai valószínűséggel reprezentálhatja az eredeti fafaj és átmérő eloszlást. A mintakörök sugara 7,98 m volt. Ez 200 m² területű mintaköröket jelent. 10 mintakör összesen 2000 m² összterületű teljes felvételű mintát jelent. A 10 mintakört az erdőrészletben, egyenletes 20x35 m-s hálózatban helyeztük el. Ez biztosította a mintavétel kellő pontosságát, egyenletességét.

Az egyes mintakör középpontjának kijelölése után, az adott körsugáron belüli tuskóátmérőket átlalóval cm pontossággal vettem fel. A tuskóknak a felvételkor meghatároztam a fafaját is, így azok is feljegyzésre kerültek.

A tuskófelvételek után, meg kellett határozni az egykori magasságokat, valamint a mellmagassági átmérőket, ugyanis az erdészeti fatömegtáblázatok és számítások a mellmagassági átmérőre vannak kidolgozva. Ezeknek meghatározását a környékbeli állományokban található fafajok segítségével tudtam meghatározni.

A szomszédos állományok fafaj, átmérő, kor és magasságviszonyai a levágott állomány jellegét mutatják. Ezekben az állományokban megmértem az egyes fafajokhoz tartozó tőátmérőt, mellmagassági átmérőt és a magasságot. A tőátmérő, mellmagassági átmérő arányában meghatározható az a viszonyszám, ami a levágott állomány egyes fafajaihoz és tőátmérőihöz tartozik. Ez az arány a számítások során az egyes fafajokra vonatkozóan állandónak bizonyult (ld.: melléklet).

Az környékbeli állományokban megmért átmérő, magasság ismeretében helyi magassági görbe szerkeszthető az egyes fafajokra. A termőhelyi és állományösszetételi azonosság miatt a levágott állományban is alkalmazhatók voltak a magassági görbék.

Ezek voltak a terepi felvétel követelményei, melyek segítségével a bíróság által feltett kérdésekre válasz adható.

Ezen adatok ismeretében az egykori állomány a következő képet mutatta:

Fafaj	Magasság (m)	Átmérő (cm)	Fatömeg m ³ /ha	Térfogat elegyarány	Tőszám elegyarány
KST	28	44	376	68	33
GY	18	28	79	14	29
KH	20	31	70	14	29
MJ	17	17	6	1	9
MK	28	45	13	2	1

A fatérfogat elegyarány nem azonos a tőszám, vagy körlap elegyaránnyal, de megközelítő pontossága és tájékoztató jellege miatt használom. A térfogat elegyarány kifejezi, hogy mely fák adják a fatömeg és ezzel kapcsolatban az érték jelentős részét. A tőszám elegyarány az erdőleírásban általánosan használt, a fafajok egymáshoz viszonyított arányát fejezi ki. A minimális a elegyaránnyal szereplő fafajokra (akác, éger) - a szakmai követelmények szerint - csak szöveges megjegyzésben utalunk.

...

- A felperes által csatolt fatömegbecslési jegyzőkönyv megfelel-e a helyszíni tapasztalatoknak és a szakmai követelményeknek?

A fatömegfelvételi jegyzőkönyv megfelel a szakmai és a helyi követelményeknek.

Az összes fatömeg a részletben statisztikai hibahatáron belül megegyezik az általam számított értékkel.

Az elegyaránybeli különbségek az általam felvett tuskók azonosíthatóságának nehézségéből adódtak. Az arányeltolódás a kőris és a gyertyán kárára történt a számításaimban.

Az erdész által felvett adatokból kitűnik, hogy nem készült helyi magassági görbe a fatömeg meghatározásakor, ez némileg ronthatja az eredményt. Minden magasság az erdőrészlet lapon található fafajonkénti magasságból lett képezve.

Az eredmény összességében jónak mondható.

Az iratok szerint az erdész a fatömegfelvételt a társult erdőgazdálkodó kérésére készítette. Nem a fatömegfelvétel volt az alapja az Állami Erdészeti

Szolgálat felé történt elszámolásnak. Az iratok szerint az erdész, nem volt érdekelt a fatömegfelvétel arányainak eltorzításában, ezért feltételezhető, hogy a mérés és a számítás a lehető legalaposabb volt.

...

Á fahasználat jogi alapját az éves terv szolgáltatja, ebben az érvényes üzemtervben is meglévő fatömeget tüntette fel az erdész szakember. Ez elfogadott gyakorlat a gazdálkodók és az Állami Erdészeti Szolgálat részéről. Az adás-vétel nem az éves terv alapján történt.

Az adásvétel alapját a meglévő faállomány képe adta, nem készült helyi választékbecslés, se értékbecslés.

A fakitermelés, faszállítás megfelelő bizonylatolása esetén a szállítónak és a rakodói felterhelést irányítónak, mindenképpen a szállítólevelek birtokában kell lenni. Ezek is reprezentálhatják a kitermelt fatömeget és a felvett választékokat.

Amennyiben az erdőrészlet területéről minden kivágott fát kiközelítettek az út menti rakodóra és mégis kevesebb a vélt fatömeg, akkor lehetséges, hogy a már könnyen megközelíthető faanyag egy részét eltulajdonították. Ha a rakodót nem őrizték, akkor ez nem kizárható.

A fakitermelés során a hibás választékolás miatt jelentős értékek veszhetnek el. A helyes rönk, iparifa, tűzifa arány a lehető legmagasabb értéket adja.

Ha a piac nem eléggé feltárt, akkor az eladó könnyen elsiklik olyan potenciális vevők felett, akiket nem ismer, vagy nincs köztük megfelelő kommunikációs kapcsolat.